

DE TUBERCULOSE-BESTRIJDING.

In de *N. R. Ct.* van 12 Febr. las ik de samenstelling eener commissie, benoemd door het Centraal Bestuur der Centrale Vereeniging tot bestrijding der tuberculose, waarin, naast een aantal artsen, ook is benoemd de heer J. H. A. SCHAPER. Mij dunkt, dat, na de uitlatingen des heeren SCHAPER in de Tweede Kamer, geen geneesheer zich meer moest leenen, om met genoemden heer in commissies zitting te nemen, voor en aler hij zijn beleedigende uitlatingen heeft ingetrokken. De meest elementaire beginselen van solidariteit zijn m. i. daarmee gemeoid.

Verwonderd heeft het mij trouwens reeds, dat ook niet vanwege het hoofdbestuur der Ned. maatschappij tot bevordering der geneeskunst een protest tegen bedoelde uitlatingen is uitgegaan.

Boskoop, 13 Februari 1918.

H. VAN DER TAK, arts.

GENEZING VAN VOLLEDIGE ANUSFISTEL NA SODABADEN.

De mededeeling van collega PETER in het vorig nummer geeft mij reden het volgende geval te vermelden. In September 1914 leed patiënt, oud 31 jaar, aan een absces links van de anaalopening. Het gevolg was een volledige fistel. Zijn klachten wisselden al naar de grootte van het infiltraat en de etterafvloeiing. Op zes-jarigen leeftijd maakte hij een scrofuleuse oogontsteking door, waarvan nu op het rechter oog centrale hoornvliesvlekken zichtbaar zijn. Hoewel de uitkomsten van het histologisch onderzoek uiteenloopen (10—70 pCt.), leert de ervaring, dat fistel dragers vaak tuberculoselijders zijn of worden. Daarom werd een conservatieve behandeling begonnen, o. a. herhaalde malen $\frac{1}{2}$ —1 cm³ jodiumtinctuur ingespoten (zonder voorafgaande vulling van het rectum). Alles zonder gevolg. Maart 1916 bereikte het infiltraat een omvang van een hazelnoot tot een kleine kastanje. Een chirurg ried toen nadrukkelijk operatieve behandeling aan, waarop de zieke zich eerst wilde bedenken. Om iets te doen schreef ik daarop *warme soda-zitbaden* voor, drie maal per week. Het infiltraat nam geleidelijk af en het dragen hield op na ongeveer twee maanden. Begin 1917 vormen twee ingetrokken plekjes alles wat te vinden is. Februari 1918 is de toestand steeds goed.

Frederiksoord, Februari 1918.

W. A. WEISFELT.

EEN VRAAG.

In dit *Tijdschrift*, 19 Januari bldz. 196, komt het vervolg voor van het verslag van den IIIden Anatomendag, 12 Mei 1917 te Amsterdam gehouden. Dit geeft o. a. een overzicht van een voordracht van W. A. MIJSBERG, Over de homologie van de sacrale arcade der monotremen met het foramen sacrale superius bij den mensch.

Ik richt hier tot den heer MIJSBERG de vraag: Was het u niet bekend, dat door mij over het foramen sacrale superius een mededeeling gedaan is in mijn publicatie *Das menschliche Sacrum (Morphol. Jahrb., Bd. XLVIII, bldz. 365—390)?*

Maasoord, Poortugaal, 4 Februari 1918.

G. P. FRETZ.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

BERLIJN. — Ongedrukte proefschriften. Wegens de papierschaarschte en het gebrek aan zettters is door den Pruisischen minister van onderwijs bepaald, dat de promotie kan plaatshebben zonder dat de dissertatie gedrukt is. Het handschrift moet aan de faculteit worden ter hand gesteld, benevens een som gelds, voldoende voor het